

SERIE H.

HET MINANGKABAUSCHE GEBIED.

N°. 91.

BESLISSINGEN OMTRENT TITELS EN RANGEN IN OPHIR (1926—1930).

Uit een regeeringsrapport betreffende de onderafdeeling Ophir (tijdvak 20 Mei 1926 tot en met 8 Juli 1930).

Naast het gouvernementbestuur, treft men hier een zeer krachtig adatbestuur aan.

Het hoogste hoofd in dit ressort, dat in de tijden, toen het gouvernement hier kwam, een absoluut vorstelijke positie innam, is de Daulad jang Dipertoean di Parit Batoc. Nog steeds wordt hij als het hoogste adathoofd erkend, ondanks het feit, dat van de zijde van de vertegenwoordigers van het gezag al het mogelijke is gedaan om deze hooge positie naar beneden te halen. Hij is de man, van wien alle andere in dit ressort voorkomende poetjoeks of radja's hun zelfstandigheid, onder zijn suprematie natuurlijk, verkregen hebben.

Hoe de adatbestuursinrichting is, kan beknopt weergegeven gevonden worden in adatmonografieën van deze onderafdeeling.

De Daulad jang Dipertoean di Parit Batoc is voorzitter van de hoogste adatrechtbank van dit ressort: de Hakim nan IX.

In de afgelopen bestuursperiode werden door deze adatrechtbank belangrijke zaken beslist. In de eerste plaats de zaak Kinali (soekoe Djambak contra soekoe Koto)¹⁾, waarin het hoofd van gewestelijk bestuur beslist heeft, naar aanleiding van klachten van de verliezende partij, dat het geen reden had om zich in die zaak te mengen, als zijnde beslist door de bevoegde adatrechtbank.

Voorts de zaken:

1. Sabaroedin, wd. penghoeloe kepala van Sasak contra Noerdin en den gelar Datoek Sinaro Mangkoeto, waarbij aan beide partijen het recht werd toegekend, deze gelar bij beurten te voeren (berlëgar). Wie hem thans zou voeren, moesten de partijen zelf nitmaken. Wanneer zij niet tot een vergelijk konden komen, konden zij de beslissing van de Hakim nan IX inroepen. Tot dusverre

¹⁾ Deze zaak loopt van 1840; de beslissing van de adatrechtbank is practisch aanvaard door allen, behalve door den pretendent van de verliezende partij.
— Noot van het origineel.

zijn zij nog niet tot een vergelijk gekomen en is de beslissing van de Hakim nan IX nog niet terzake ingeroepen.

2. Datoek Mangkoeto Alam en Datoek Pado Api (Tinggam Sinoeroet) contra Soetau Kabar gelar Tocankoe Nan Sati, poetjoek te Sinoeroet. Datoek Nangkoeto Alam won het pleit.

3. Simpang (Kadjai) contra Datoek Sati en eenige penghoeloe's te Kadjai, welke beweerden, dat de vier penghoeloe's van Tinggam onder Datoek Sati stonden. De penghoeloe's van Tinggam konden duidelijk aantoonen, dat zij adatrechtelijk onder den penghoeloe Besar van Aoer Koening, en dus rechtstreeks onder den Daulad jang Dipertoean stonden.

4. Datoek Sati (Tinggam-Kadjai), welke vermeende poetjoek of radja in Kadjai te zijn, op grond van het feit, dat enkele zijner voorvaderen larashoofd waren.

Het verzoek om als zoodanig erkend te worden werd ook zeer terecht afgewezen.

Verwezen wordt naar den brief van den civiel gezaghebber der Ophirdistricten In 't Veld van 21 Juni 1853, gericht aan den assistent resident van Air Bangis en Rau te Air Bangis, waarin deze schrijft: „Wel is waar is hij (i. c. het larashoofd, de Toeankoe Sati van Tinggam) ten tijde van de splitsing der laras Pasaman, van den rang van gewoon penghoeloe verheven tot dien van „badjo” over een nieuw gevormde laras, zonder dat vooraf door den toenmaligen gezaghebber de gevoelens van de bevolking omtrent hem werden geraadpleegd, en komen die penghoeloe's nog altijd zijdelings neer op hunne vroegere gelijkheid in rang en in hun sakko; maar eens larashoofd gemaakt door het gouvernement, heb ik den penghoeloe's en minderen allen bij herhaling en nadrukkelijk gelast, Toeankoe Tinggam te erkennen en te gehoorzamen, en heb ik dezen uitgenoodigd zich daarnaar ook te gedragen.

Bij besluit van den civielen en militaire gouverneur ter Sumatra's Westkust van 2 Mei 1850 no. 914 was deze nieuwe laras gecreëerd.”

Behalve deze zaken zijn van groot belang geweest:

1. de kwestie Tjoebadak, waarbij een kleine groep adatverkrachters Radja Sontang, den poetjoek aldaar, wilden verdringen. Door de meerderheid der ingezetenen werd Radja Sontang voor-
 noemd tot negerihooft van Tjoebadak verkozen, en sindsdien is er rust in deze negeri.

2. De zaak te Taloe om den gelar van Toeankoe Besar, welke toegekend werd aan Tangiang gelar Ankoe Moeda, den penghoeloe kepala van Taloe.

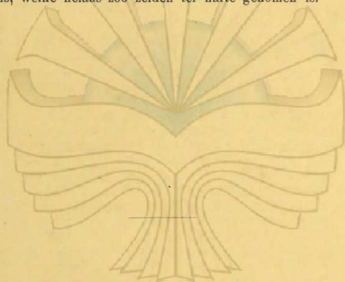
3. Het geschil te Soengei Aoer, waar een zekere Toeankoe Moedo beweerde poetjoek te zijn en deze waardigheid door het zijn van zoon van het gewezen larashoofd, alsmede door zijn toenmaligen penghoeloe-kepalaschap had weten te bemachtigen. In cere werd hersteld de eigenlijke poetjoek Toeankoe Sembah.

4. De in-eere-herstelling van den poetjoek te Moeara Kiawai

si Galib gelar Soetan di Kenaikan, of wel ook geheeten Soetan Madjolelo di Parit Batoe.

Benevens deze groote zaken werden vele kleinere adatzaken door den Daulad serta Hakim nan IX beslist. Van groote betekenis voor de orde en rust in dit ressort zijn al deze beslissingen geweest. Het is dan ook zaak, dat de gezagvoerende bestuursambtenaar steeds nauw contact houdt met de adathoofden, i. e. hier den Daulad, de Hakim nan IX en de poetjoeks.

Wordt dit contact verwaarloosd, dan is een goede bestuursvoering onmogelijk in dit ressort. Door het adatbestuur in eere te houden en achter dat bestuur te staan, blijven orde en rust verzekerd, en indien wij dat doen, zal zich voorzeker geen herhaling voordoen van 1926—1927. Hetgeen de gezaghebber In 't Veld in zijn opgemelden brief van 1853 schreef, is een leering voor ons, welke helaas zoo zelden ter harte genomen is.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

SERIE H.

HET MINANGKABAUSCHE GEBIED.

N°. 92.

VERWIJZINGEN ENZ.

In Adatrechtbundel XXXIII, blz. 305, moet op den eersten regel van den tekst voor „Adatrechtbundel VII” worden gelezen: „Adatrechtbundel VI”.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI